

Tema meseca decembra: **ROŽE, KI CVETIJO ZA BOŽIČ**

Približujejo se prazniki in kot vsako leto tudi v tem času cvetijo rože značilne za ta čas.

BOŽIČNI KAKTUS

Slika 1: Božični kaktus

Božični kaktus

Božični kaktus prihaja iz Brazilije in spada v družino Hylocereae – kaktusov. Za rast mu zadošča majhna količina prhlice, ki nastaja iz ostankov rastlin, živali ter delčkov zemlje. Rezultat križanja različnih sort so božični kaktusi – hibridi, ki cvetijo v različnih barvah. ¹

Božični kaktus raste kot epifit (korenin nima v zemlji, temveč na drevesnem deblu ali vejah) na drevesih in grmovju ali celo na kamenju (litofit). Hranilne snovi dobi iz razpadlih rastlinskih delov, lubja, mahu, vodo pa iz kondenzirane zračne vlage. Raste v obliki večjih ali manjših grmov. Njegovi listi so spremenjeni v ploščate členke zelene in rdečkaste barve. Novi členki in popki poženejo iz starih končnih členkov.

Božični kaktus poln cvetov je zagotovo lepši in prekrasno darilo za praznike. Vzgoja kaktusa je zelo enostavna, poleg tega ga lahko gojimo kot sobno lončnico preko celega leta. Obstaja širok barvni spekter cvetov: od rumene, rožnate, vijoličaste in bele, obstajajo tudi kombinacije več barv. ²

¹<http://roze.si/bozicni-kaktus>

²<http://www.substral.si/vasa-vprasanja/aktualna-opravila/uspesno-gojenje-bozicnega-kaktusa-ianuar-december/>

DRUŠTVO PRIJATELJEV AGRARNE EKONOMIKE

Lipovci 160, 9231 Beltinci

www.dpae.si

info@dpae.si

Ko kaktus odcveti, ga pustimo počivati. V času počitka, rastlina ne potrebuje toliko vode in svetlobe, zato zalivanje omejimo in kaktus prestavimo v temnejši prostor. V poletnem času pazimo, da ne pride do prevelike izpostavljenosti soncu.

Premočna osvetlitev namreč poruši rastlini njen naravni ritem. Ko se jesen začne leviti v zimo postajajo dnevi vse bolj krajši in temnejši je za božični kaktus primerno, da nekje 15 ur na dan v temen prostoru.

Kadar mu ne moremo omogočati teme, bo kljub temu zacvetel. Lahko se nam pripeti le, da bo cvetenje nastopilo prej ali kasneje in ne ravno v času božičnih praznikov. Še vedno moramo paziti, da božičnega kaktusa ne zalivamo preveč. Ko se na rastlini pokažejo prvi cvetovi je ne premikamo več. Vsako leto pa tako kot ostale rastline tudi božični kaktus potrebuje presaditev in odstranjevanje odmrlih delov, kot so korenine in uveli listi. V poletnih dneh lahko porežemo tudi nekaj najmlajših poganjkov in poskrbimo, da ima rastlina dovolj vlage. Tako bomo imeli v zimskih dneh bogate cvetove.

Božični kaktus se uspešno prilagodi na manjšo količino svetlobe, vendar pa več in bolj bujnih cvetov najdemo na rastlinah, ki so izpostavljene večji količine svetlobe. Rastline naj bodo na sončni legi. Po ledenih možeh, v maju lahko rastline prenesemo na prosto, vendar jih ne smemo izpostaviti direktnemu soncu. Postavimo jih na senčno oz. polsenčno mesto. Premočno in direktno sonce lahko poškoduje liste. Ko je jeseni čas, da rastline odnesemo v zaprt prostor, to storimo postopoma. Vsak dan podaljšujemo čas, ki ga kaktus, preživi v zaprtem prostoru. Če kaktus gojimo na južnem in zahodnem oknu, je potrebno preko dneva senčiti, prav tako ni potrebno rastlini na severnem in vzhodnem oknu dodajati svetlobo. Rastline na prostem moramo zaščititi pred soncem med majem in septembrom.

Kaktus zalivamo ko je zemlja v lončku suha na otip. Razmak med dvema zalivanjema je odvisen od temperature zraka, količine svetlobe, relativne vlage in obdobja rasti. Preko poletja mora biti substrat vseskozi vlažen, jeseni in pozimi pa ga zalivamo le toliko, da se rastlina ne posuši. Oktobra rastline ne zalivamo, ponovno jo pričnemo zalivati novembra vendar z majhnimi količinami vode. Ob tem moramo biti pozorni, da stebela ne postanejo mlahava zaradi prevelike količine vode. Če je zrak v prostoru presuh, položimo lonec na pladenj v katerega smo natresli plod in ga namočili z vodo, po končanem cvetenju kaktus pustimo počivati in ga ne zalivamo 6 tednov. Ko ponovno prične odganjati ga presadimo ali zamenjamo vrhnji sloj zemlje. Zalivamo zmerno, tako da je zemlja vlažna. ³

³<http://www.substral.si/vasa-vprasanja/aktualna-opravila/uspesno-gojenje-bozicnega-kaktusa-ianuar-december/>

DRUŠTVO PRIJATELJEV AGRARNE EKONOMIKE

Lipovci 160, 9231 Beltinci

www.dpae.si

info@dpae.si

Slika 2: Božični kaktus oranže barve⁴

Božični kaktus je rad na toplem, čeprav nižje temperature zvečer (10 - 12°C) spodbujajo k tvorbi cvetnih popkov, zato je primerno rastlino od oktobra zvečer postaviti na hladnejše mesto (15 - 18°C). Ne smemo ga postaviti v bližino grelnih naprav (radiatorjev, kamina,...). Idealna temperatura za kaktus je med 24 - 26°C.

Senčen prostor oz. zmanjšanje osvetlitve so nujno potrebni za rast božičnega kaktusa. Razvoj cvetnih popkov pospešimo s tem, da rastlino postavimo v hladnejši prostor (15 - 18°C), kjer ni veliko dnevne svetlobe. Zemlja mora biti vseskozi vlažna, substrat se nikakor ne sme izsušiti. Redno opazujte konce listov. Ko na koncih listov opazimo majhne popke, povečamo količino vode in čas osvetlitve. Če se popki pojavijo prezgodaj, zaustavimo njihov razvoj z znižanjem temperature.

Božični kaktus presejemo na 2 do 3 leti ali ko postane posoda premajhna oziroma je zemlja izčrpana. Najpogosteje ga presajamo v pomladnih mesecih, vendar ga, če je potrebno lahko presadimo v katerem koli letnem času.

Vzroki za odpadanje cvetnih popkov božičnega kaktusa so prekomerno zalivanje, izpostavljenost hladnemu zraku, bližina radiatorja, prepih ali pomanjkanje kalija v zemlji.

Škodljivci kaktusa občasno napadejo koreninske uši ter volnati kaparji. Te odstranimo z uporabo sistematičnega insekticida.⁵

⁴<http://druzina.ena.com/dom/Vzgojite-si-cudovit-velikonocni-kaktus.html>

⁵<http://www.substral.si/vasa-vprasanja/aktualna-opravila/uspesno-gojenje-bozicnega-kaktusa-ianuar-december/>

Kako »prisilimo«, da kaktus zacveti ob pravem času?

Božični kaktus je enostavno vzgajati, vendar ga je vseeno včasih težko pripraviti k cvetenju. Zmerna osvetlitev in z organsko maso bogat substrat sta samo dva od pogojev. Poleg tega ne smemo pozabiti na zalivanje, vsakič ko se površina substrata izsuši. Rastline lahko malo manj zalivamo jeseni. Pri uporabi gnojil moramo upoštevati navodila proizvajalca.

Nižje temperature in daljše noči so potrebne za tvorbo cvetnih nastavkov. Kaktus cveti, ko so temperature preko noči okrog 12°C in čez dan pod 18°C.

Začetek cvetenja je povezan z dolžino dneva in nočnimi temperaturami, za tvorbo cvetnih popkov je potrebno 6 tednov vzdrževati temperaturo od 12 – 15°C. Če je v tem času temperatura v teh mejah, rastlina tvori cvetne popke ne glede na dolžino dneva. Če so temperature višje, potrebuje rastlina vsak dan neprekinjeno 13 ur mraka. To lahko dosežemo s tem, da jo postavimo v temen prostor ali prekrijemo z nečim temnim. Lahko pa imate rastline v popolni temi, dokler ne razvijejo cvetnih popkov. Če želimo, da nam kaktus zacveti med božičnimi prazniki moramo to storiti od konca septembra do sredine oktobra. V času cvetenja ne smemo uporabljati gnojil, zalivamo jih s čisto vodo in sicer se lahko cvetovi posušijo. Ko se formirajo cvetni popki, lahko rastlino postavimo v bivalni prostor. Redno preverjamo vlažnost substrata in tedensko gnojimo s tekočim gnojilom za kaktuse.

6 pomembnih korakov za uspešno gojenje kaktusa:

- JANUAR: kaktus cveti,
- FEBRUAR – MAREC: kaktus naj počiva (temperatura 12°C, občasno zalivanje),
- APRIL – MAJ: temeljito zalivamo, ko se prst začenja sušiti,
- JUNIJ – AVGUST: kaktus prenesemo na prosto in ga postavimo na sečno mesto ter ga zavarujemo pred polži.
- SEPTEMBER – OKTOBER: kaktus pripravimo na cvetenje. Skrajšamo mu čas osvetlitve, ga ne zalivamo in postavimo v hladen prostor (temperatura 12 – 15°C), dokler se ne pojavijo cvetni popki. Nato zvišamo temperaturo in povečamo količino vode.
- NOVEMBER – DECEMBER: kaktus cveti. Zalivamo ga normalno, temperatura ne sme biti nižja kot 12°C.⁶

⁶ <http://www.substral.si/vasa-vprasanja/aktualna-opravila/uspesno-gojenje-bozicnega-kaktusa-januar-december/>

DRUŠTVO PRIJATELJEV AGRARNE EKONOMIKE

Lipovci 160, 9231 Beltinci

www.dpae.si

info@dpae.si

BOŽIČNA ZVEZDA

Božična zvezda (*Euphorbia pulcherrima*) je rastlina iz družine mlečkovk, ki izvira iz Mehike. Rastlina, ki so jo Azteki imenovali zvezdna roža v divjini, zraste v obliki grma, doseže višino do 5 metrov. Po svetu se je razširila po zaslugi ameriškega ambasadorja (Joela Roberta Poinsetta), ki jo je leta 1828 prinesel v ZDA. Rastlino je Poinsett razmnožil in jo poslal različnim botaničnim vrtovom po svetu.

Prvo božično zvezdo v loncu naj bi začeli prodajati leta 1850 v ZDA.

Slika 3: Božične zvezde različnih barv⁷

Nega božične zvezde

Poznamo kar 100 različnih gojenih vrst božične zvezde, njihov nakup pa je najbolje opraviti do 12. decembra – ta dan, ki ga v nekaterih državah posvečajo prav božični zvezdi, zato je prav, da svoj dom z njo okrasite že takrat.

Božična zvezda potrebuje skrbno nego in jo težko obdržimo do naslednje sezone oziroma zimskega časa, vendar to ni nemogoče, če se nam uspe in bomo osvojili nego te sobne rastline in bo postala precej bolj odporna in se bo do neke mere prilagodila na razmere pri nas doma, ter nas tako razveseljevala vrsto leto.

Listi božične zvezde so različnih barv; rdeče, pastelno rdeče, belo zelene. Vendar vsako leto razvijejo nekaj novih sort z novimi odtenki. Slabo opazni cvetovi se pojavijo pozno jeseni in trajajo do zgodnje zime.⁸

⁷ <http://www.dominvrt.si/clanek/rubrika/strokovnjak-odgovarja/kraljica-praznikov-bozicna-zvezda.html>

⁸ https://sl.wikipedia.org/wiki/Bo%C5%BEi%C4%8Dna_zvezda

DRUŠTVO PRIJATELJEV AGRARNE EKONOMIKE

Lipovci 160, 9231 Beltinci

www.dpae.si

info@dpae.si

V trgovini izgledajo božične zvezde tako lepo, ko pa jo prinesemo domov se nam pa zgodi, da nam hitro začnejo odpadati listi. Vzroki za odpadanje listov z lončnic je več.

Prvi razlog je ta, da so bile lahko rastline skladiščene v neprimernih razmerah. Lončnice pa v kupujemo v trgovinah, ki so primerno urejene in pravilno skrbijo za rastline. Trgovina mora imeti ločen prostor namenjen rastlinam. V njem mora biti primerna temperatura, ne sme se čutiti prepriha.

Drugi vzrok je, da so rastline doživele šok med transportom iz trgovine do vašega doma. Čas, ko so temperature nizke ni najbolj primeren za nakup lončnic. Ko rastline oziroma rože nesemo iz trgovine do avtomobila, doživijo temperaturni šok. Zato jih moramo dobro zaščititi s papirjem, da do njih ne pride hladen zrak. Tudi v avtomobilu naj ne bodo predolgo, če je v prtljažniku zelo hladno. Raje jih postavimo na zadnjo klopo avtomobila.

Tretji vzrok je pa odvisen od tega kako skrbimo za rastlino. Velika večina božičnih zvezd propade zaradi koreninske gnilobe. Temu se lahko izognemo, če po vsakem zalivanju iz okrasnega lončka odlijemo odvečno vodo. Sicer pa je božična zvezda še kako skromna rastlina, zato jo zalivamo le po potrebe, s postano vodo, ki naj ima sobno temperaturo.

Božična zvezda naj raste na svetlem prostoru pri temperaturi, ki ni nižja od 16°C. Zalivamo jo previdno. Med enim in drugim zalivanjem naj se zemlja posuši. Kot smo že omenili jo zalivamo previdno. Med enim in drugim zalivanjem naj se zemlja posuši. Potrebno jo je zalivati z mehko vodo, ki ima sobno temperaturo, v prostorih, kjer je zelo vroče in je zrak zelo suh je priporočljivo v njeno bližino postaviti posodo z vodo, da ovlažimo zrak. Lahko jo tudi rosimo, vendar samo po zelenih listih in z ogreto mehko vodo, ki ne vsebuje kalcija. Enkrat tedensko jo zalijemo z razredčenim gnojilom.

Spomladi božično zvezdo obrežemo in presadimo. Polete jo prenesemo na prosto, kjer jo redno vzdržujemo. Jeseni jo prenesemo nazaj v stanovanje. Da dobimo lepo obarvane liste moramo upoštevati, da je božična zvezda kratko dnevnicna, to pomeni, da od jeseni naprej potrebuje 14 ur teme. Zato moramo paziti, da s prižiganjem luči ne podaljšujemo dan in jo tako nehote motimo v razvoju.⁹

---

⁹ <http://www.bodieko.si/bozicna-zvezda-potrebuje-skrbno-nego>

DRUŠTVO PRIJATELJEV AGRARNE EKONOMIKE

Lipovci 160, 9231 Beltinci

www.dpae.si

info@dpae.si

Zanimivost:

Prav tako v božičnem času sejemo božično pšenico 4. decembra na Sv. Barbaro ali pa 13. decembra na Sv. Lucijo.

Za sajenje prazničnega žita potrebujemo primerno posodo, pest žita, ki ga v predprazničnem času lahko kupimo tudi v samopostrežnih prodajalnah, potrebujemo le še nekaj vate ali zemlje in vodo.

Božična pšenica se lahko vzgaja brez česar koli. Posoda se lahko postavi na toplo (lahko na radiator). Vsak dan jo je potrebno poškropiti z nekaj kapljicami vode. Svetloba, toplota in vlaga so vse, kar božična zvezda potrebuje.

Ko pšenica zraste, je lepo če jo povežete z rdečo vrvico in okrasite s svečo. Po božiču jo pa postavimo nekam, kjer jo lahko pojedjo ptice.¹⁰

Slika 4: Božična pšenica¹¹

Mojca Klemenčič, dipl. inž. agr. ekon.
strokovna sodelavka

¹⁰ <http://www.bibaleze.si/clanek/malcek/posadimo-bozicno-psenico.html>

¹¹ <http://ljepotaizdravlje.com.hr/bozicna-psenica/>